

Utredning av åldersspannet 4–25 år vs 7–25 år

Klicka eller tryck här för att ange text.

Fritidsförvaltning
Föreningsenhet

Upprättad: 2022-10-20
Version: 1.0
Ansvarig: Michaela Ismaili

Innehållsförteckning

Utredning av åldersspannet 4–25 år vs 7–25 år	3
Vad säger forskningen?.....	3
Statistiken från 2021	5
Referenser	9

Utredning av åldersspannet 4–25 år vs 7–25 år

Denna rapport redogör för diskussion av åldersspannet 4–25 år respektive 7–25 år inklusive statistiken för åldrar 4–6 år med anledning att Fritidsnämnden har gett fritidsförvaltningen i uppdrag att utreda frågan under 2022.

Vad säger forskningen?

Inledningsvis kan det konstateras att forskning visar att genom deltagande i organiserade fritidsaktiviteter lär sig barn färdigheter och skaffar sig egenskaper som är utanför skolans läroplan men även fritidsaktivitetens kärna (Behtoui, Hertzberg, & Nergaard, 2020). Men fritidsaktiviteter måste vara anpassade för barnens ålder för att dessa ska vara gynnsamma – det handlar om både innehåll och formen men även frekvensen av aktiviteten.

Forskningen påvisar att fri lek i en trygg miljö är oerhört viktig för barn, inte minst för de minsta, och grunden för deras positiva utveckling. Detta slås även fast av Barnkonventionen i artikel 31 som just behandlar att alla barn har rätt till lek, vila och fritid. Genom lek lär sig barn att utforma och reglera sitt beteende och samspel. Leken lägger grund för senare lärande i naturvetenskap och matematik, och genom lek bygger barn en repertoar av kreativ problemlösning samt färdigheter (White, 2012). Inom forskningen definieras fri lek som någonting som uppstår spontant utan ett tydligt syfte, som skapar glädje och leder en till nästa steg av mästerskap.¹ Enligt forskare (Krasnor & Pepler, 1980) ska fria leken förutom njutbar och processorienterad även vara spontan och frivillig, aktivt involverande (fysiskt och/eller mentalt) och inte bokstavlig. Via den fria leken lär sig barn färdigheter som kanske inte alltid går att lära ut i ett klassrum, såsom samspel, samarbete, kritiskt tänkande, kreativ innovation, självförtroende att misslyckas och prova om igen m.m. (Hirsh-Pasek, Golinkoff, Berk, & Singer, 2009).

I 4-årsåldern lämnar barnet det omedelbara beroendet av den vuxne och börjar engagera sig i en mer kooperativ lek, dvs. leker tillsammans med andra för att komma fram till ett gemensamt mål, inte bara leker bredvid varandra (Parten, 1932). Vägen mot en ökad autonomi och självständighet utvecklas via den fria leken under perioden mellan just åldrarna 4 och 7 år innan barnet börjar skola.

¹ Tippet, K. (host and producer). (24 July, 2008). Play, spirit, and character. [Interview]. Speaking of faith. [Radio broadcast]. St Paul, Minnesota: American Public Media.

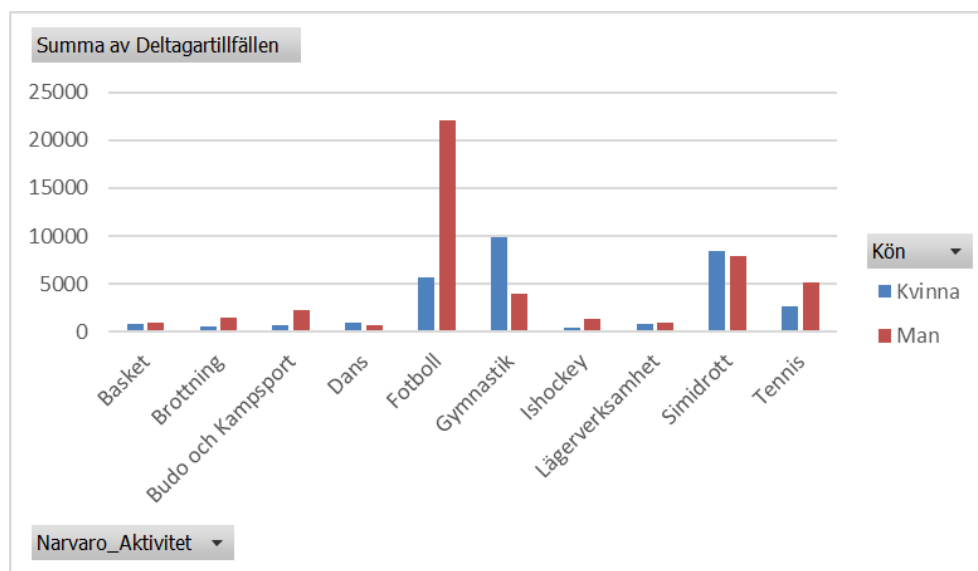
Då läggs också plattformen till att ta sig fram och vara bekväm att gå in i för barnet ovana situationer i framtiden.

Forskarna bakom Ung Livsstil dokumenterar i sina rapporter att barn och unga lämnar kulturskolan, idrottsföreningar och nästan alla andra fritidsaktiviteter med ålder samtidigt som att barn börjar i de flesta aktiviteter i allt tidigare ålder (Blomdahl, Elofsson, & Bergmark, 2021). Den tidigare starten i nästan alla fritidsaktiviteter beror enligt dem på tron att goda vanorna skapas genom att barn tidigt kommer i kontakt just med idrott, kultur och fritidsgårdar, men att det finns även en ekonomisk aspekt av detta där ideella föreningar samt kommersiella aktörer ser en marknad i de yngre barnen (Blomdahl, Elofsson, & Bergmark, 2021). Ung Livsstils forskare lägger istället fram det de kallar för mättnadshypotes, dvs. ju tidigare barn börjar i organiserad verksamhet desto tidigare kommer de sluta, i tidigt tonår eller redan i mellanstadiet och lågstadiet. Blomdahl, Elofsson och Bergmark förklarar detta genom att barn söker det de hade ont om i sin tidiga barndom, dvs. fri tid som inte var styrd och organiserad av vuxna – med andra ord fri lek (Blomdahl, Elofsson, & Bergmark, 2021). Enligt svaren som barn och unga uppgett inom ramen för Ung Livsstilsundersökning är den viktigaste orsaken till att de slutar i en förening att de tröttnat, att de vill ”ta det lugnt” eller att pröva på nya aktiviteter som innehåller fler frihetsgrader (Blomdahl, Elofsson, & Bergmark, 2021).

Utifrån diskussionen ovan är det därmed viktigt att poängtera att det är just *formen* och innehåll av aktiviteten som är avgörande för om den är lämplig eller inte för barn i förskoleåldern. Den viktigaste frågeställningen handlar alltså inte om huruvida barn i 4-, 5- och 6-årsåldern ska vara med i en förening eller ej. Huvudfokuset borde läggas på vilken *form* aktiviteterna som föreningar bedriver för denna målgrupp har och *hur ofta*. Det är tillgången till fri lek som föreningslivet ska främst tillgodose, och speciellt för de minsta barnen som kanske inte har samma möjligheter till fri lek som övriga, t.ex. på grund av trångboddhet, föräldrar som arbetar skift, upplevd otrygghet i ett område etc.

Statistiken från 2021

Om man tittar på statistiken baserad på inrapporterade deltagartillfällen som bidragsberättigade föreningar rapporterade in under 2021 så kan vi konstatera att det är följande verksamhetstyper där aktivitetsgraden av 4–6 åringar är som högst:

Tabell 1: Deltagartillfällen för 4–6 år bidragsberättigade Malmöbor uppdelade enligt verksamhetstyp, 2021

Fotbollen sticker ut när det kommer till aktivitetsgraden av särskild de minsta pojkarna, gymnastiken bland de minsta flickorna och simidrott för båda. Inom fotbollen är det fotbollsskolan som de flesta fotbollsföreningarna i Malmö organiserar för barn från och med framför allt barnet fyllde 5 eller 6 år. De flesta föreningarna har fotbollsskolan 1–2 gånger per vecka men vissa föreningar har fler grupper vilket ökar antal deltagartillfällen för den åldersgruppen. Fotbollsskolan har en karaktär av lek och syftet med fotbollsskolan är ”att bli vän med bollen, med varandra och föreningslivet”². Enstaka föreningar i Malmö har fotbollsskolan oftare än 2 gånger/veckan men då är det från 6 år och uppåt.

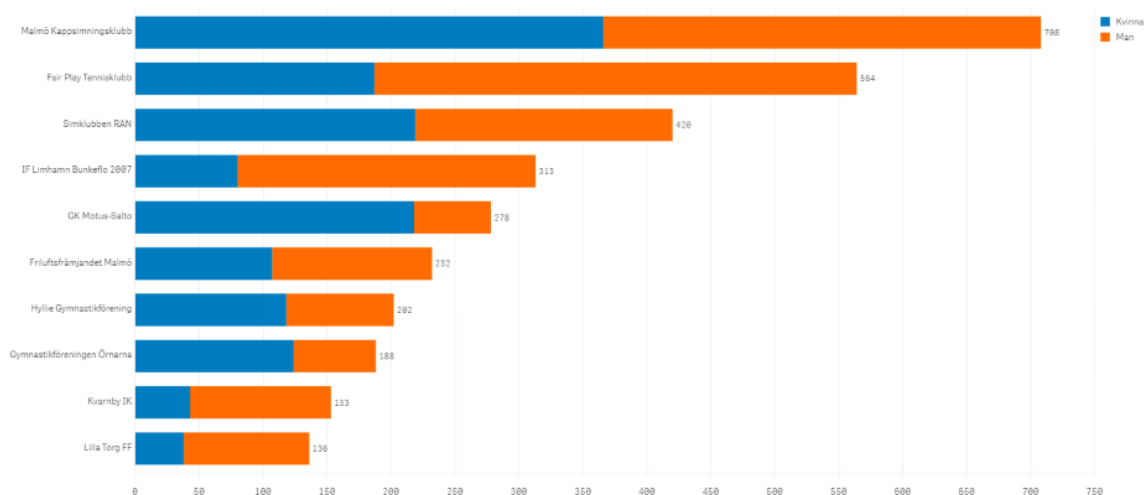
När det kommer till gymnastik så erbjuder gymnastikföreningarna familjegymna och Bamsegymna för de yngsta (3–5/6 år) 1 gång/vecka. Från cirka 4 eller 5 år erbjuds barn gymnastik och denna erbjuds också en gång/vecka men de flesta föreningarna har flera grupper vilket också ökar antalet deltagartillfällen.

² Beskrivningen av Fotbollsskolan på MFF:s hemsida.

Inom simidrotten är det olika sorters babysim och minisim som erbjuds för de absolut minsta och simskolor från och med barnet har fyllt 4 år som föreningarna organiserar. Syftet med simskolan för de minsta barnen är att lära ut vattenvana så att det är enklare att lära sig att simma när det är dags.

Förutom fotboll, gymnastik och simidrott är det även tennis som har högre aktivitetsgrad än de andra verksamhetstyperna. Konceptet för de minsta barnen (4–6 år) kallas för Minitennis och erbjuds 1 till 2 gånger/vecka. Genom en lekfull form lär sig barn grunderna i tennis samt rörelsemönster och motoriska färdigheter som krävs i tennis³.

Föregående diagram dokumenterar aktivitetsgraden enligt verksamhetstypen. Om vi jämför det med vilka föreningar som når flest av unika deltagare, dvs. som har störst antal aktiva bidragsberättigade medlemmar i ålder 4–6 år, så ser bilden ut enligt följande:

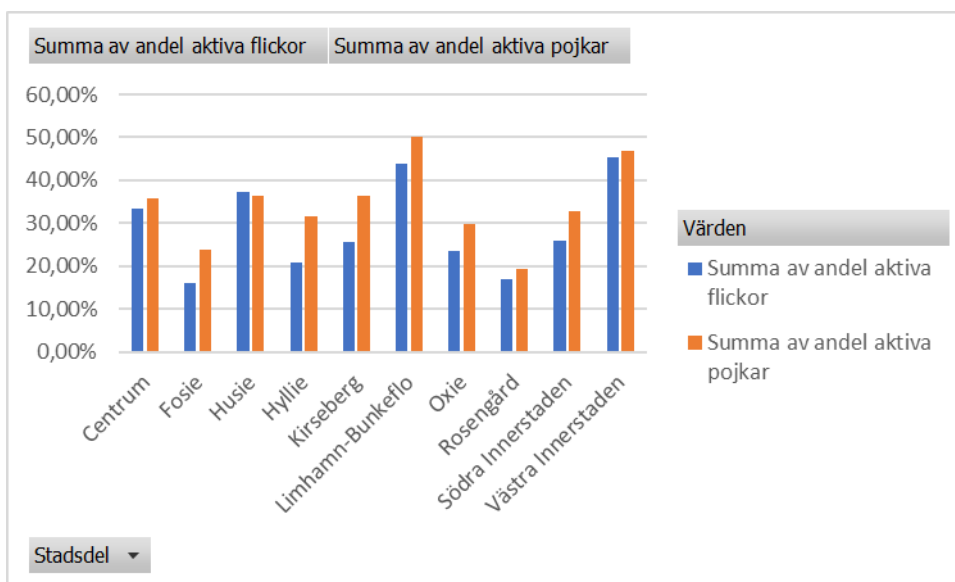

Tabell 2: Föreningar med flest unika bidragsberättigade deltagare i ålder 4–6 år, 2021

Malmö Kappsimningsklubb hade över 700 aktiva i den yngsta ålderskategorin under 2021, följt av Fair Play Tennisklub och Simklubben RAN. Det är också intressant att lyfta att Friluftsförbundet Malmö har 6:e högst antal medlemmar i den ålderskategorin. Fotbollen som verksamhetstyp når fortfarande flest av unika deltagare men dessa är utspridda på många olika föreningar, medans simföreningar, framförallt de två största, når det andra största antalet barn mellan 4 och 6 år.

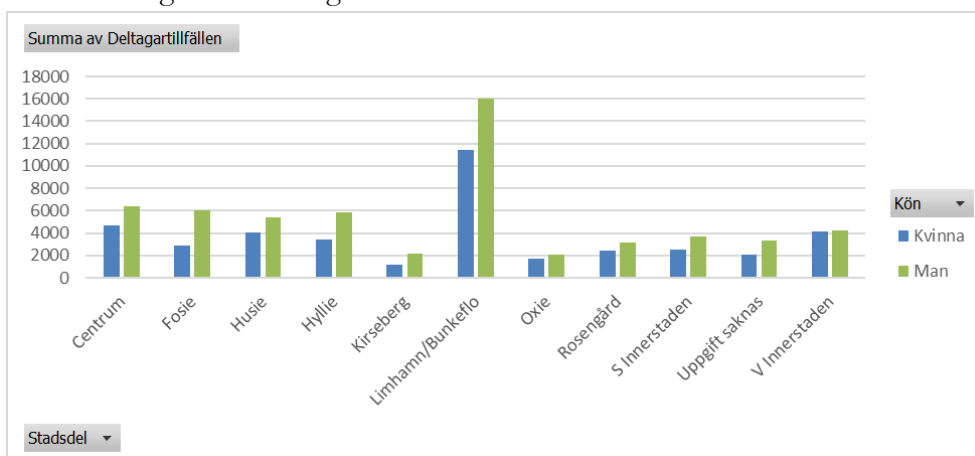
³ Ur Fair Play Tennisklubbs beskrivning av Minitennis.

Som nämndes tidigare så har alla barn rätt till lek, vila och fritid enligt Barnkonventionen. Diagrammet nedan redogör för procentuell andel aktiva 4–6 åringar under 2021 delad enligt både kön och stadsdelar:

Tabell 3: Procentuell andel aktiva boende i ålder 4–6 år i stadsdelar, 2021

Diagrammet visar att i alla stadsdelar är pojkar med i större utsträckning än flickor redan i så pass tidig ålder. Undantaget är endast Husie. Det är också i Limhamn-Bunkeflo och Västra Innerstaden, dvs. områdena som enligt segregationsbarometern består av först och främst områden med (mycket) goda socioekonomiska förutsättningar, där andel barn som är med i en förening i redan så pass tidig ålder är som högst. Detta blir ännu mer tydligt om man tittar på aktivitetsgraden, dvs. på antal deltagartillfällen under 2021 uppdelade enligt kön och stadsdel, där Limhamn-Bunkeflo, och speciellt pojkar hade den högsta aktivitetsgraden:

Tabell 4: Deltagartillfällen för 4–6 år bidragsberättigade Malmöbor enligt stadsdelar, 2021

Diagrammet visar att i Centrum, Fosie, Husie, Hyllie och Limhamn-Bunkeflo är skillnaderna i aktivitetsgraden mellan pojkar och flickor stora.

Att Limhamn-Bunkeflo och Västra Innerstaden är de stadsdelarna där det finns störst andel föreningsaktiva 4–6 åringar kan ha att göra med det som CVM modellen⁴ lyfter fram: resurser i form av pengar och tid samt tillgängligheten av fritidsaktiviteter för så pass små barn. Det kan också bero på föreningsvana och socialt kapital hos föräldrar med högre inkomst och på det som Ung Livsstils forskare kallar för socialisationshypotes, dvs. tron om att goda vanor hos barn skapas genom att barn tidigt kommer i kontakt med idrott, kultur och fritidsgårdar (Blomdahl, Elofsson, Åkesson, & Lengheden, 2014).

Sett i förhållande till hela målgruppen barn och unga 4–25 år så utgör bidragsberättigade och bidragsgrundande deltagartillfällen för gruppen 4–6 år 6 % av alla deltagartillfällen för denna prioriterad målgrupp under 2021. Det var 4 253 unika bidragsberättigade deltagare i åldern 4–6 år under 2021, vilket motsvarar 13,3% av alla bidragsberättigade deltagare i åldersgruppen 4–25 år. Översätts detta till aktivitetsbidraget så var det 8 093 173,40 kr som betalades ut totalt baserat på antalet inrapporterade bidragsberättigade deltagartillfällen för hela målgruppen 4–25 år. Av dessa var 483 261,30 kr som genererades av gruppen 4–6 åringar, dvs. mindre än en sextonde del av hela aktivitetsbidraget.

Avslutningsvis kan förvaltningen hänvisa till remissvar som har inkommit till förvaltningen från föreningen Växtverket som verkar för att skapa bättre uppväxtvillkor för barn i städer och driver bl.a. en bygglek i Guldängen. Föreningen lyfter vikten av föreningar som möjliggörare för fri lek och fritt skapande, någonting som forskningen visar som det grundläggande och viktigaste för barn i förskoleålder. Remissvaret finns i sin helhet i bilagan till ärendet.

⁴ CVM modellen (Civic Voluntarism Model). Forskarna som har utvecklat CVM-modellen identifierar 3 huvudfaktorer: i) kapacitet (resurser i form av t.ex. pengar, tid och medborgerliga färdigheter), ii) viljan (motivation som uttrycker sig i kunskap om vilket fritidsutbud som finns, intresset att delta i de aktiviteterna som erbjuds samt känslan av att kunna påverka/känna sig välkommen) och iii) rekryterande nätverk (att få frågan om att delta), som kan påverka en persons möjlighet, och därmed sannolikhet att delta i det civila samhället.

Referenser

- Behtoui, A., Hertzberg, F., & Nergaard, A. (2020). *Ungdomars fritidsaktiviteter: Deltagande, möjligheter och konsekvenser*. Studentlitteratur AB.
- Blomdahl, U., Elofsson, S., & Bergmark, K. (2021). *Ung Livsstil Malmö 2021: En studie om levnadsvillkor, delaktighet och preferenser i åldersgruppen 10-19 år*. Malmö: Malmö Stad.
- Blomdahl, U., Elofsson, S., Åkesson, M., & Lengheden, L. (2014). *Segrar föreningslivet? En studie av svenskt föreningsliv under 30 år bland barn och unga*. Stockholm: Stockholms Stad, Stockholms Universitet.
- Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R. M., Berk, L. E., & Singer, D. G. (2009). *A mandate for playful learning in preschool: Applying the scientific evidence*. New York: Oxford University Press.
- Krasnor, L. R., & Pepler, D. J. (1980). The study of children's play: Some suggested future. i K. H. Rubin, *Children's play* (ss. 1545-1558). San Francisco: Jossey-Bass.
- Parten, M. (1932). Social play among preschool children. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 28, 136-147.
- White, D. R. (2012). *The Power of Play, A Research Summary on Play and Learning*. St. Paul, Minnesota: Minnesota Children's Museum.